

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: III Kž 3/10-7

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u trećestupanjskom vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbećić kao predsjednice vijeća te Dražena Tripala, Melite Božićević Grbić, Hajrije Novoselec i Lidije Grubić Radaković kao članova vijeća, uz sudjelovanje višeg sudskog savjetnika Ivana Protkovića kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog B. M. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv drugostupanjske presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 13. listopada 2009. broj I Kž-180/09-12, ispravljene rješenjem istog suda od 10. veljače 2010. broj I Kž-180/09-14, u sjednici održanoj 22. prosinca 2010., u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Drage Marincela i optuženikovog branitelja, V. M. odvjetnika iz Z.,

presudio je:

Odbija se žalba optuženog B. M. kao neosnovana i potvrđuje drugostupanjska presuda.

Obrazloženje

Presudom Županijskog suda u Sisku od 24. listopada 2008. broj K-22/08 optuženi B. M. proglašen je krivim zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 31/93., 39/93., 108/95., 16/96. i 28/96.; nastavno: OKZRH) pa je na temelju tog zakonskog propisa osuđen na kaznu zatvora u trajanju dvadeset godina u koju mu je, na temelju članka 63. stavka 1. Kaznenog zakona (ispravno bi bilo na temelju članka 45. stavka 1. OKZRH), uračunato vrijeme koje provodi u pritvoru od 14. studenog 2007. pa dalje.

Na temelju članka 122. stavka 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06.; nastavno: ZKP) optuženi B. M. u cijelosti je oslobođen obveze naknade troškova kaznenog postupka iz članka 119. stavka 2. točaka 1. i 6. ZKP-a.

Istom presudom optužni Ž. V. je na temelju članka 354. točke 3. ZKP-a oslobođen od optužbe da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZRH.

Na temelju članka 123. stavka 1. ZKP-a odlučeno je da troškovi kaznenog postupka u odnosu na optuženog Ž. V. padaju na teret proračunskih sredstava.

Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 13. listopada 2009. broj I Kž-180/09-12, ispravljenom rješenjem istog suda od 10. veljače 2010. broj I Kž-180/09-14, odbijene su žalbe državnog odvjetnika i optuženog B. M. kao neosnovane te je prvostupanjska presuda potvrđena.

Protiv dijela drugostupanjske presude kojim je potvrđena prvostupanjska presuda u odnosu na optuženog B. M. žalbu je podnio taj optuženik putem branitelja, odvjetnika V. M., zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a predlaže Vrhovnom sudu Republike Hrvatske da „pobijanu presudu u njenom pobijanom - osuđujućem dijelu ukine i predmet vratiti na ponovno suđenje nadležnom sudu za ratne zločine (u Z., S., R. ili O.)“.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Spis je, u skladu s odredbom članka 373. stavka 1. u vezi s člankom 394. stavka 2. ZKP-a, dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Sjednica trećestupanjskog vijeća Vrhovnog suda Republike Hrvatske održana je u nazočnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Drage Marincela i branitelja optuženika, odvjetnika V. M., a na temelju članka 374. stavka 2. u vezi s člankom 394. stavka 2. ZKP-a u odsutnosti optuženog B. M. koji se nalazi u pritvoru i ima branitelja, jer predsjednik vijeća niti vijeće nisu smatrali da bi njegova nazočnost bila svrhovita.

Žalba nije osnovana.

U odnosu na žalbu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka:

Optuženi B. M., obrazlažući žalbenu osnovu bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1. ZKP-a odnosno tvrdnju da je prvostupanjski sud bio nepropisno sastavljen, navodi da članovi vijeća Županijskog suda u Sisku, suci Predrag Jovanić i Alenka Lešić, nisu suci koji bi se odlikovali iskustvom na radu u najsloženijim predmetima, već da „se radilo (uvjetno rečeno) o ad hoc sucima za ovu vrstu predmeta“. Dakle, žalitelj smatra da vijeće prvostupanjskog suda nije bilo sastavljeno u skladu s odredbom članka 13. stavka 2. Zakon o primjeni Statuta Međunarodnoga kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava („Narodne novine“ broj 175/03.; nastavno: ZPSMKS).

Odredbom članka 13. stavka 2. ZPSMKS propisano je da vijeća županijskog suda pred kojim se provodi suđenje zbog kaznenih djela iz članka 1. toga Zakona čine po tri suca iz redova sudaca koji se odlikuju iskustvom na radu u najsloženijim predmetima. Međutim, ova odredba je instruktivne naravi i nju je dužan imati na umu predsjednik županijskog suda kada, u skladu s odredbom stavka 3. istog članka, raspoređuje na vrijeme od četiri godine suce u istražni odjel, odnosno u grupu sudaca za suđenje osobama optuženim za kaznena djela iz članka 1. toga Zakona.

Predsjednik Županijskog suda u Sisku je, kako je to i u pobijanoj presudi istaknuto, rješenjima od 7. ožujka 2008. broj 3-Su-201/08 i od 2. srpnja 2008. broj 3-Su-437/08 na temelju navedene odredbe članka 13. stavka 3. ZPSMKS rasporedio suce Predraga Jovanovića i Alenku Lešić u grupu sudaca za suđenje osobama optuženima za kaznena djela iz članka 1. tog Zakona, čime je ispunjen zakonski uvjet za njihovo sudjelovanje u suđenju u ovom kaznenom predmetu.

Povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1. ZKP-a bila bi ostvarena samo kada bi u donošenju presude sudjelovao sudac koji odlukom predsjednika suda nije raspoređen u navedenu grupu sudaca, a iskustvo tako raspoređenih sudaca na radu u najsloženijim predmetima ne može biti predmet ispitivanja u žalbenom postupku, jer već činjenica njihovog imenovanja za suce županijskog suda, za koje su, osim onih formalnih (državljanstva Republike Hrvatske, završenog sveučilišnog diplomskog studija prava i položenog pravosudnog ispita), uvjeti i zakonom propisano radno iskustvo u određenom trajanju ovisno o poslovima koje je do tada obavljala, stručna sposobnost i iskazane radne sposobnosti, sama za sebe ukazuje na njihovu sposobnost sudjelovanja u postupcima kao što je predmetni.

Slijedom iznesenog, nije počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 1. ZKP-a koju u žalbi ističe optuženi B. M..

Žalitelj tvrdi i da je prvostupanjsku presudu donio sud koji zbog nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari, a da drugostupanjski sud, otklanjajući takve njegove navode žalbe podnesene protiv prvostupanjske presude, „pogrešno tumači i sadržaj odredbe čl. 12. st. 1. i 2. Zakona o primjeni Statuta MKS jer je iz navedenih odredaba nedvojbeno da su (...) mjesno nadležni i Županijski sudovi u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu, a pred kojim sudovima bi s obzirom na: „okolnosti kaznenog djela i potrebe vođenja postupka“ bilo primjerenije voditi ovaj postupak“. Optuženi B. M. pritom ukazuje i na odredbu članka 48. stavka 1. i 3. ZPSMKS, očigledno smatrajući da iz nje proizlazi nadležnost jednog od četiri navedena Županijska suda odnosno isključenje nadležnosti Županijskog suda u Sisku.

Suprotno ovim žalbenim tvrdnjama, drugostupanjski je sud pravilno protumačio odredbe članka 12. stavka 1. i stavka 2. ZPSMKS, prema kojoj su za vođenje kaznenog postupka za kaznena djela iz članka 1. toga Zakona, uz sudove mjesno nadležne prema općim propisima, mjesno nadležni i Županijski sudovi u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu. Naime, odredbama članka 12. ZPSMKS nije, kako to pogrešno smatra žalitelj, propisana isključiva nadležnost navedena četiri županijska suda za suđenje za kaznena djela na koja upućuje članak 1. ZPSMKS, već su, kako je i obrazloženo u drugostupanjskoj presudi, propisani uvjeti pod kojima je državni odvjetnik ovlašten - a ne, kako bi proizlazilo iz žalbenih navoda,

obvezan - pokrenuti postupak za ova kaznena djela pred jednim od ta četiri suda. To potpuno jasno proizlazi ne samo iz citirane odredbe stavka 1. članka 12. ZPSMKS, nego i iz dijela odredbe stavka 2. tog članka, prema kojoj će „prije pokretanja postupka pred županijskim sudom iz stavka 1. ovoga članka koji nije mjesno nadležan prema općim propisima, glavni državni odvjetnik zatražiti suglasnost predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.“ Dakle, ako glavni državni odvjetnik takvu suglasnost ne zatraži od predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ili je zatraži ali ne dobije, mjesna nadležnost suda za vođenje kaznenog postupka ocjenjuje se po općim propisima - odredbama članaka 23. do 28. ZKP-a i u vrijeme optuženja važećeg Zakona o područjima i sjedištima sudova („Narodne novine“ broj 3/94., 104/97., 59/01. i 121/05.).

Budući da je nedvojbeno da glavni državni odvjetnik nije zatražio i dobio suglasnost predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske za pokretanje predmetnog kaznenog postupka pred nekim od četiri županijska suda navedena u članku 12. stavku 1. ZPSMKS, ovaj kazneni postupak mogao je biti vođen samo pred Županijskim sudom u Sisku, koji je bio stvarno i mjesno nadležan po općim propisima.

Odredbe članka 48. stavka 1. i 3. ZPSMKS, kojima je propisano da se odredbe toga Zakona koje se odnose na otkrivanje i progon kaznenih djela iz članka 1. ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj i ustroj državnih tijela (članak 7. - 16.) primjenjuju od dana stupanja na snagu toga Zakona, bez obzira kada je kazneno djelo počinjeno i je li već započeo kazneni postupak pred nadležnim sudom (stavak 1.) odnosno da će se glavna rasprava, a i daljnji postupak, ako na dan stupanja na snagu toga Zakona glavna rasprava nije započela ili je viši sud povodom pravnog lijeka ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovno suđenje, provesti prema odredbama toga Zakona i to pred sudovima nadležnim i sastavljenim prema tom Zakonu, ni na koji način ne utječu na drugačije određenje nadležnosti sudova, jer nedvojbeno upućuju i na članak 12. ZPSMKS, koji je moguće protumačiti samo na način kako je to ranije izneseno. Zbog toga neosnovano optuženi B. M. upire i na odredbu članka 140. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 41/01. - pročišćeni tekst) prema kojoj međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona, a njihove se odredbe mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na način koji su u njima utvrđeni, ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava, jer žalitelj ne ukazuje na neku odredbu međunarodnog ugovora kojom bi pitanje nadležnosti sudova za suđenje u ovakvim predmetima bilo drugačije regulirano.

Konačno, valja istaći da je bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 6. ZKP-a, koju u žalbi ističe optuženi B. M., postoji ako je presudu donio sud koji zbog stvarne nenadležnosti nije mogao suditi u toj stvari. Iz odredaba članka 12. ZPSMKS je razvidno da one propisuju mjesnu nadležnost sudova, a ne njihovu stvarnu nadležnost. Stvarna nadležnost županijskog suda, s obzirom na kaznu zapriječenu za kazneno djelo koje je optuženiku na teret, proizlazi iz odredbe članka 19. stavka 1. točke a) ZKP-a. Stoga, da je Županijski sud u Sisku i pogrešno primijenio odredbu članka 12. ZPSMKS, ne bi bila počinjena istaknuta bitna povreda odredaba kaznenog postupka.

Optuženi B. M. u žalbi ističe i bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 1. točke 11. ZKP-a, ali ne obrazlaže određeno na koji bi način ona u pobijanoj drugostupanjskoj presudi bila počinjena. Međutim, iz žalbenog navoda da drugostupanjski

sud „izbjegava navesti čak i sadržaj čl. 48. st. 1. i 3. Zakona o primjeni Statuta MSK (...) iako se upravo na tom zakonskom propisu temelji zahtjev iz podneska branitelja“ moguće je razabrati da žalitelj to smatra nepostojanjem razloga o odlučnim činjenicama. Suprotno ovog žalbenoj tvrdnji, drugostupanjski sud, s obzirom na pravilnu analizu odredaba članka 12. ZPSMKS i zaključke o nadležnosti Županijskog suda u Sisku na koje, kako je to već obrazloženo, ni na koji način ne utječu odredbe članka 48. tog Zakona, nije niti trebao citirati njihov sadržaj, jer za to nije bilo nikakve potrebe.

Nije u pravu optuženi B. M. kada u žalbi tvrdi da se presuda temelji na nezakonitom dokazu. Ovu žalbenu osnovu optuženik obrazlaže tvrdnjom da oni dokazi koji su pribavljeni prije 14. studenog 2007., kada je optuženik bio pritvoren, nisu zakoniti, da su svjedoci M. M. i D. G. bili ispitani prije ovog dana, pa da time nisu poštovane ustavne garancije iz članka 29. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 41/01. - pročišćeni tekst; nastavno: Ustav), posebno one iz stavka 2. alineje 6. tog članka, jer niti optuženik niti njegov branitelj nisu mogli ispitati svjedoke optužbe.

Prije svega valja istaći da je već drugostupanjski sud upućivanjem na odredbu članka 198. stavka 4. ZKP-a ispravno otklonio optuženikovu tvrdnju o nezakonitosti ispitivanja svjedoka tijekom istrage prije optuženikovog pritvaranja. Osim toga, svjedoci M. M. i D. G. nisu ispitano samo u istrazi, nego su ispitani i tijekom glavne rasprave nakon koje je donesena prvostupanjska presuda (listovi 1211-1212 odnosno 1214-1215 spisa), pa je optuženiku i njegovom branitelju, koji su bili nazočni toj glavnoj raspravi, tada bilo omogućeno ispitati ove svjedoke, pa ne može biti govora o pribavljanju tih dokaza kršenjem Ustavom im zajamčenog prava obrane. Stoga nije počinjena niti bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 367. stavka 2. ZKP-a.

Nije u pravu optuženi B. M. niti kada tvrdi da je „odbijanjem suglasnog prijedloga stranaka za ispitivanjem svjedoka S. S. (i S. P.) došlo do povrede prava obrane na glavnoj raspravi“ pa da je time „počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. u svezi čl. 331. st. 1. t. 4. ZKP-a“. Pritom optuženik tvrdi da se, suprotno konstataciji u odluci raspravnog vijeća, „nije radilo o dokaznom prijedlogu branitelja I opt. već o suglasnom prijedlogu stranaka, te je takav suglasni prijedlog stranaka trebalo prihvatiti“.

Međutim, niti jednom odredbom ZKP-a nije propisana obveza suda prihvatiti izvođenje onog dokaza koji stranke suglasno predlože. U članku 322. stavku 4. ZKP-a propisani su razlozi zbog kojih sud može odbiti prijedlog da se pribave novi dokazi, a takva odluka nije ograničena samo na prijedlog jedne ili nekih od stranaka. Jedina posljedica okolnosti da su sve stranke suglasne u predlaganju nekog dokaza je ovlast predsjednika vijeća da prihvati takav prijedlog, kako to proizlazi iz odredbe članka 297. stavka 3. ZKP-a, dok iz odredbe stavka 4. istog članka jasno proizlazi da o prijedlogu o kojemu ne postoji suglasnost stranaka, kao i o suglasnim prijedlozima stranaka koje predsjednik vijeća ne prihvati, odlučuje vijeće. Odluka o prijedlogu za ispitivanje svjedoka S. S. i S. P. donesena je u skladu s navedenim odredbama ZKP-a, a činjenica da je u zapisnik očitoglednom omaškom uneseno da je odbijen takav prijedlog branitelja optuženog B. M. umjesto suglasnog prijedloga stranaka nije od utjecaja na pravilnost te odluke, jer je bitno da je o tom dokaznom prijedlogu raspravilo i odluku donijelo vijeće.

Konačno, opisanim postupanjem prvostupanjskog suda nije povrijeđena niti odredba članka 331. stavka 1. točke 4. ZKP-a, Ta odredba ne odnosi se, kako to očigledno pogrešno smatra žalitelj, na suglasan prijedlog stranaka za ispitivanje svjedoka, već na suglasnost stranaka da se pročitaju zapisnici o ranijim iskazima svjedoka. Međutim, niti tada sud nije dužan prihvatiti takav prijedlog, jer je u uvodnom dijelu te odredbe čitanje tih zapisnika naznačeno samo kao mogućnost („zapisnici mogu se ... pročitati“), a ne kao dužnost suda (u kojem bi slučaju stajalo „zapisnici ... će se pročitati“). Dakle, uvjet prihvaćanja i takvog suglasnog prijedloga stranaka nepostojanje je neke od okolnosti navedenih u članku 322. stavku 4. ZKP-a koje su osnove odbijanja dokaznog prijedloga.

Relativno bitnu povredu odredaba kaznenog postupka žalitelj nalazi i u odbijanju od strane prvostupanjskog suda kao nevažnog dokaznog prijedloga da se pribavi spis kaznenog predmeta koji je protiv D. M. bio vođen pred Vojnim sudom u Zagrebu. Ističe da je prvostupanjski sud prvo smatrao potrebnim pribaviti taj spis, a kasnije da je zauzeo suprotan stav. Tvrdi da je potreba pribavljanja tog spisa bila obrazložena i iskazom svjedoka ispitanog u drugom postupku vođenom protiv D. M.. Zaključuje da „pribava pravog-potrebnog spisa za koji je raspravnim rješenjem i određeno da se pribavi (...) ne može biti nevažan dokazni prijedlog, pa kad ga je sud tako (...) ocijenio onda je očito da je time teško povrijedio prava obrane na glavnoj raspravi i time počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP-a“, a smatra i da je drugostupanjski sud pogriješio kada je ovakve navode žalbe protiv prvostupanjske presude podveo pod žalbenu osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Suprotno ovim žalbenim tvrdnjama, propuštanje ili odbijanje prvostupanjskog suda da pribavi odnosno provede dokaz koji bi mogao biti značajan za utvrđivanje neke odlučne ili važne činjenice ne može se podvesti pod povredu odredaba kaznenog postupka, već takvo postupanje može rezultirati samo pogrešno ili nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem. Konačno, niti optuženik u žalbi ne ukazuje na neku određenu odredbu ZKP-a koju prvostupanjski sud u tijeku glavne rasprave ili pri donošenju presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio i time na glavnoj raspravi povrijedio pravo obrane, već ističe samo da je time počinjena „bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP“. Zbog svega toga je drugostupanjski sud ispravno ocijenio odgovarajuće navode žalbe protiv prvostupanjske presude kao pobijanje pravilnosti utvrđenih činjenica te ih u odgovarajućem dijelu pobijane odluke i analizirao.

Slijedom iznesenog, ni u postupku pred prvostupanjskim niti pred drugostupanjskim sudom nisu počinjene navedene bitne povrede odredaba kaznenog postupka koje u žalbi ističe optuženi B. M., niti su počinjene takve povrede na koje trećestupanjski sud, prema odredbi članka 379. stavka 1. točke 1. u vezi s člankom 394. stavkom 2. ZKP-a, pazi po službenoj dužnosti.

U odnosu na žalbu zbog povreda kaznenog zakona:

Optuženi B. M. ističe žalbenu osnovu povrede kaznenog zakona, ali ne naznačuje koja bi od tih povreda iz članka 368. točaka 1. do 6. bila počinjena prvostupanjskom odnosno drugostupanjskom odlukom, pa je Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao trećestupanjski sud, pobijanu presudu ispitao u skladu s odredbom članka 379. stavka 1. točke 2. u vezi s člankom 394. stavkom 2. ZKP-a te je našao da nije povrijeđen kazneni zakon na štetu optuženika.

U odnosu na žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja:

Optuženi B. M. ovim dijelom žalbe, u kojem opširno citira pojedine dijelove obrazloženja drugostupanjske presude, pokušava dovesti u sumnju zaključak drugostupanjskog suda koji je, otklanjajući navode njegove žalbe podnesene i zbog ove žalbene osnove, našao da je prvostupanjski sud valjano i s potpunom izvjesnošću utvrdio niz indicijalnih okolnosti koje, kada se međusobno povežu, čine takav zatvoreni krug koji nedvojbeno upućuje na optuženog M. kao počinitelja radnji kaznenog djela kako je za isto prvostupanjskom presudom i proglašen krivim.

Takav zaključak žalitelj osporava prvenstveno ukazujući na pojedine dijelove iskaza svjedoka D. G., M. M. i M. P. koje detaljno analizira te zaključuje da „nema dokaza da je okr. M. ili bilo tko iz njegove grupe bio u N. (...) odnosno nije utvrđeno od kuda su se isti vratili te da li su bili obučeni u uniformu hrvatske vojske te sa kakvim su se to džipom vratili“, a polemizira i s dijelom drugostupanjske odluke koji se odnosi na obrazlaganje vremenske podudarnosti odlaska grupe pod zapovjedništvom optuženog B. M. prema N. i njenog povratka s ubojstvom obitelji G. i oduzimanjem njihovog terenskog vozila.

Međutim, optuženi B. M. pri analizi onih dijelova iskaza navedenih svjedoka koje citira u žalbi potpuno zanemaruje preostale dijelove iskaza istih tih svjedoka, kao i ostale provedene dokaze, i upravo na takvoj parcijalnoj raščlambi samo onih dijelova dokaza za koje smatra da dovode u sumnju pravilnost utvrđenja prvostupanjskog suda koje je prihvatio i drugostupanjski sud temelji zaključak o nedokazanosti optuženikovog počinjenja radnji kaznenog djela stavljenog mu na teret.

Tako optuženi M. navodi da su svjedoci D. G. i M. M. iskazali da se kretanje „M. grupe“ u pravcu N. dogodilo „negdje u trećem mjesecu 1993.“ odnosno u travnju te godine, a ne upravo 19. ožujka 1993. oko 16,00 ili 17,00 sati, kako to utvrđuje prvostupanjski sud.

Međutim, žalitelj pritom ispušta iz vida da je svjedok D. G. prilikom ispitivanja u istrazi, a upravo taj njegov iskaz sud prvog stupnja s valjanim razlozima prihvaća kao vjerodostojan i istinit, iskazao da se ne sjeća točnog datuma kada je sa svojom izviđačkom grupom vojske tzv. „SAO Krajine“ došao na vrh brda kod sela P. i tamo zatekao diverzantsku grupu u kojoj je bio i optuženi B. M., koji je s nekolicinom pripadnika te grupe otišao u smjeru N., ali da misli da se to dogodilo u ožujku ili travnju, a nastavno je iskazao da je dan nakon toga čuo da je optuženi M. s još dvije osobe popravljao terensko vozilo tada dovezeno u R. te da se govorilo da je osim tog vozila uzet i novac Hrvatske vojske, a da je petnaestak dana nakon tog događaja čuo da je te noći bila pobijena jedna obitelj u N. te da su počinitelji odnijeli i novac koji je pokojni G. imao za plaće vojnicima Hrvatske vojske. Iako je prilikom ispitivanja na glavnoj raspravi svjedok G. prvotno odstupio od ranijeg iskaza, navodeći da mu nije ništa poznato o stradavanju obitelji G., u nastavku ispitivanja ipak je događaj na brdu kod sela P. opisao kao u istrazi, a naveo je i da je o tome što se dogodilo obitelji G. u N. saznao nekoliko dana kasnije.

I svjedok M. M. je, opisujući događaj koji je smjestio u treći mjesec 1993., iskazao da je s izviđačko-diverzantskom grupom čiji je bio pripadnik bio upućen na vrh brda u blizini lovačke kuće iznad N., kuda su oko 16 sati prošli optuženi B. M. i drugi članovi njegove

izviđačko-diverzantske grupe, odjeveni u odore Hrvatske vojske, a postrojba u kojoj je bio ovaj svjedok pratila ih je do puta koji je vodio u smjeru N., kuda je optuženikova grupa nastavila kretanje, a iz tog smjera se oko ponoći i vratila, i to s terenskim vozilom koje se pokvarilo. Svjedok M. iskazao je da ni drugi dan nije znao što se u toj akciji dogodilo, ali da je tek treći dan nakon opisanog događaja preko radija N. čuo da je ubijena obitelj G., a kasnije je čuo i da cilj te akcije nije trebalo biti ubojstvo obitelji G. već da je „trebalo otići“ u drugu kuću u N., ali da je tamo bilo puno gostiju pa se to nije uspjelo, a pričalo se i da je netko iz obitelji G. bio prepoznao jednog od pripadnika optuženikove grupe.

Dakle, žalitelj, ukazujući samo na one dijelove iskaza svjedoka D. G. i M. M. u kojima oni nisu mogli odrediti točan datum događaja koje su vidjeli, pokušava dovesti u sumnju vremensku povezanost tih događaja i usmrćenja S. G., T. G., I. G. i A. G. kao i odvoženja njihovog terenskog automobila, do kojih zbivanja je nesporno došlo u večernjim satima 19. ožujka 1993. godine, ali iz citiranih cjelovitih iskaza svjedoka D. G., i to onog iz istrage, i M. M., koji je prilikom oba ispitivanja u svemu bitnom identično opisao ono što je uočio i čuo, nedvojbeno proizlazi da se odlazak izviđačko-diverzantske grupe kojom je zapovijedao optuženi B. M. u smjeru N. zbio upravo onog dana kada su navedene žrtve bile ubijene u svom domu u N.. Naime, oba svjedoka taj odlazak optuženikove izviđačko-diverzantske grupe smještaju neposredno prije saznanja o usmrćenju obitelji G., jer je svjedok G. dan nakon događaja koji je opisao saznao za dovoženje terenskog vozila i uzimanje novca Hrvatske vojske, a naveo je da je petnaestak dana kasnije čuo da je te noći, pri čemu je izvjesno mislio upravo na događaj kojega je opisao, pobijena jedna obitelj u N., dok je svjedok M. par dana nakon istog događaja preko radija čuo da je ubijena obitelj G., a kasnije je čuo i detalje onoga što je bilo planirano i zbivanja do kojih je kritične zgrade došlo.

Optuženi B. M. u žalbi citira i dijelove iskaza svjedoka D. G. s glavne rasprave, kada je taj svjedok iskazao i da nema saznanja o izviđačkim grupama niti o optuženicima, za koje navodi da ih tada nije niti poznavao, da je kritične večeri „T. (...) tražio neki traktor“, da je „M. grupa imala tzv. H., ali da misli da nisu imali škorpione“, da optuženog M. nikad nije vidio u terenskom vozilu te da nije čuo da bi obitelj G. ubili V. i M.. Žalitelj ističe i da ovaj svjedok, govoreći o grupi koja je kritične zgrade otišla prema N., nije spomenuo ime optuženog M. te da je svjedok iskazao i da optuženog M. nikad nije vidio u terenskom vozilu.

Međutim, upravo ovi dijelovi iskaza svjedoka D. G. s glavne rasprave razlikuju se od njegovog iskaza kojega je dao prilikom ispitivanja u istrazi, koji njegov iskaz žalitelj zanemaruje. I drugostupanjski je sud istaknuo da je prvostupanjski sud pravilno analizirao i ocijenio te razlike u iskazima svjedoka G. te da je dao jasne i valjane razloge zbog kojih je upravo raniji iskaz svjedoka G., dakle, onaj iz istrage, ispravno prihvatio istinitim, a žalbenim tvrdnjama takva ocjena iskaza ovog svjedoka nije dovedena u sumnju.

Niti pojedini dijelovi iskaza svjedoka M. M. s glavne rasprave na koje upire žalitelj, kada je svjedok govorio o „džipu, ali ne vojnom već civilnom koji je bilo neke svijetle boje“, a o odlasku grupe optuženog M. u smjeru N. iskazao da je, kada je „vidio članove diverzantske grupe M. (...) vidio da su oni otišli lijevo prema N., ali ne zna da li su tamo otišli svi ili samo neki, odnosno ne zna tko je od njih i došao do N.“, ne dovodi, s obzirom na ostale provedene dokaze - posebno iskaz svjedoka D. G. koji je u istrazi određeno iskazao da je i optuženi B. M. s drugim pripadnicima svoje postrojbe krenuo u smjeru N., kao i njegovo

prepoznavanje vozila kojim je upravljao optuženi M. kao vozila koje je po tipu i marki odgovaralo onom otuđenom od obitelji G. - utvrđenja prvostupanjskog i drugostupanjskog suda da je optuženi B. M. s drugim pripadnicima izviđačko-diverzantske grupe kojom je zapovijedao kritičnog dana otišao u smjeru N., a kasnije se iz istog smjera i vratio, i to upravo s vozilom kao što je bilo ono tada usmrćenih članova obitelji G..

U pravu je optuženi B. M. kada u žalbi tvrdi da svjedokinja M. P. ni njen suprug M. P. nemaju odnosno nisu imali neposrednih saznanja o ubojstvu obitelji G. te da ona saznanja o njegovom izvlačenju automobila traktorom i navodnom sudjelovanju „T.“ u ubojstvu obitelji G. temelji samo na priči svog u međuvremenu preminulog supruga. Međutim, iskaz ove svjedokinje važan je jer potvrđuje dio iskaza svjedoka D. G. iz istrage u kojem je on opisao da je kritične noći iz istog smjera N. u koji je prethodno bila otišla optuženikova postrojba na položaj na kojem se nalazila grupa kojoj je pripadao svjedok došao T. koji je rekao da mu treba traktor, pa je nazvao M. B. da ode po M. P. kako bi došao u šumu s traktorom, da se on kasnije i mimoišao s M. P. koji je dolazio traktorom, a kasnije da je čuo i da im je trebao traktor jer se automobil koji su te zgrade oduzeli putem pokvario. Osim toga, iskaz M. P. o onome što joj je ispričao njen suprug suglasan je i s iskazom svjedoka M. M., koji je naveo da je kritične večeri, oko ponoći, iz smjera N., kuda se prethodno tijekom popodneva bila uputila grupa optuženog M., naišao terenski automobil u kojem su bili pripadnici iste grupe te se zaustavio zbog kvara, pa da je J. Š. otišao M. P. i rekao mu da mora s traktorom otići po vozilo koje je ostalo u kvaru, a kasnije da je čuo i da su se optuženi B. M., T. i Š. posvađali oko prodaje tog terenskog automobila s kojim su se vratili iz N.. Dakle, iako ova svjedokinja nema neposrednih saznanja o predmetnim događajima, njen iskaz značajan je za provjeru i ocjenu iskaza svjedoka G. i M. koje u opisanim dijelovima potvrđuje.

S obzirom na sve izneseno, obrana optuženog B. M. koju on opširno ponavlja i u žalbi, a posebno u dijelu u kojem on, poričući počinjenje kaznenog djela stavljenog mu na teret, navodi: „Događaji o kojima su govorili M. i G. možda i dogodili, odnosno možda su nas vidjeli da idemo u pravcu N., ali je to moglo biti možda i petnaestak dana prije ovog inkriminiranog događaja“, dok događaj s izvlačenjem pokvarenog terenskog vozila također vezuje uz jednu drugu izviđačku akciju njegove postrojbe, ukazuje se neistinitom, pa ju je kao takvu prvostupanjski sud osnovano otklonio, a drugostupanjski sud opravdano prihvatio ovakvu njenu ocjenu.

Niti utvrđenja da je optuženikova izviđačko-diverzantska grupa kritične večeri u smjeru N. krenula odjevena u odore Hrvatske vojske te da su bili naoružani i „Š.“, iako se žalbom osporavaju, nisu dovedena u sumnju. O tome su se određeno izjasnili i svjedok D. G. prilikom ispitivanja u istrazi, kada je naveo da je ta grupa u smjeru N. otišla odjevena u odore Hrvatske vojske, ali bez oznaka, a da su, kad su se vratili, na jednoj ruci imali bijeli povež, a na drugoj šahovnicu, dakle, grb Republike Hrvatske te da su nosili kratko naoružanje - „Š.“, kao i svjedok M. M. koji je iskazao da su svi pripadnici optuženikove grupe opisane zgrade bili u odorama Hrvatske vojske sa šahovnicom i nekim povezom na rukama, a da je vidio i da su imali kratko naoružanje - „Š.“ i „H.“ s prigušivačima.

Slijedom iznesenog, žalbenim navodima nije dovedena u sumnju pravilnost utvrđenja svih opisanih činjenica na kojima prvostupanjski sud temelji zaključak o kaznenoj odgovornosti optuženog B. M., a sve te činjenice - odlazak izviđačko-diverzantske grupe kojom je zapovijedao optuženik u smjeru N. upravo onog dana kada u N. usmrćena četiri

člana obitelji G., i to odjeveni u odore Hrvatske vojske, što se može objasniti samo planiranjem akciju na tada neokupiranom području pod kontrolom Hrvatske vojske, opremljeni „Š.“ s prigušivačima, upravo onim oružjem kakvim su usmrćeni S. G., T. G., I. G. i A. G., kao i njihov povratak iz smjera N. terenskim vozilom kojim se tamo nisu i odvezli, a koje je bilo identično onom otuđenom te zgrade od obitelji G. - kako to opravdano ističe i drugostupanjski sud, predstavljaju takav skup indicija koji, kada se svi zajedno uzmu u obzir, nedvojbeno upućuju na jedini mogući zaključak da je upravo optuženi B. M. počinio kazneno djelo stavljeno mu na teret.

Konačno, u odnosu na žalbene navode o potrebi pribavljanja spisa kaznenog predmeta koji je protiv D. M. bio vođen pred Vojnim sudom u Zagrebu, koji se obrazlažu tvrdnjom da je protiv imenovanog bio pokrenut kazneni postupak zbog istog ovog događaja za koji se sudi optuženom B. M., valja istaći da je Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao trećestupanjski sud, u skladu s odredbom članka 373. stavka 3. u vezi s člankom 394. stavkom 2. ZKP-a, provjerom u upisniku Vojnog suda u Zagrebu utvrdio se protiv D. M. pred tim sudom vodio kazneni postupak pod brojem ... te je i pribavio spis tog broja, a uvidom u isti utvrđeno je da je u tom postupku optuženicima Ž. B., D. L. i D. M. optužnicom Vojnog tužiteljstva u Zagrebu od 23. ožujka 1992. broj ... bilo stavljeno na teret da su počinili kaznena djela ubojstva iz članka 35. stavka 2. Krivičnog zakona Republike Hrvatske i pokušaja ubojstva iz istog članka, a u vezi s člankom 19. OKZRH, na način da su „18. prosinca 1991. oko 21 sat u N. (...), u namjeri da liše života M. V. i G., S. B. i M. P., iz automatskih pušaka ispalili više hitaca u pravcu imenovanih ...“, dakle, da predmet tog postupka nema nikakve veze s događajima za koje je pobijanim presudama proglašen krivim optuženi B. M..

Niti žalbena tvrdnja da „postoje u spisu brojne isprave koje ukazuju na izviđajne i istražne upravljene na pronalaženje počinitelja zločina u krugu prijatelja i poznanika obitelji G. te u redovima pripadnika hrvatske vojske“ nije odlučna za ocjenu pravilnosti odlučnih činjenica, jer te okolnosti potvrđuju objektivnost i nepristranost tijela koja su sudjelovala u prethodnom kaznenom postupku.

Slijedom svega iznesenog, žalbenim navodima nije dovedena u sumnju pravilnost i pouzdanost utvrđenja prvostupanjskog i drugostupanjskog suda koja se odnose na važne i odlučne činjenice, a žalbom se ne ukazuje niti na neke odlučne činjenice koje bi prvostupanjski sud propustio utvrditi, pa je neosnovana žalba optuženika i iz razloga navedenih u članku 369. ZKP-a.

U odnosu na žalbu zbog odluke o kaznenoj sankciji:

Iako optuženi B. M. ne pobija izričito i odluku o kazni, takva njegova žalba sadržana je, prema odredbi članka 382. u vezi s člankom 394. stavkom 2. ZKP-a, u optuženikovoju žalbi zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te povrede kaznenog zakona.

Zbog toga je Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao trećestupanjski sud, ispitao pobijanu presudu i u odluci o kazni te je našao da su prvostupanjski i drugostupanjski sud pravilno utvrdili sve činjenice važne za odmjeravanje visine kazne te da su ih ispravno i ocijenili.

Prvostupanjski je sud prilikom odmjeravanja visine kazne kao otegotne okolnosti uzeo u obzir da je optuženi B. M. kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZRH počinio s najvišim stupnjem krivnje - izravnom namjerom, da je ovo kazneno djelo bilo motivirano prvenstveno nacionalnom netrpeljivošću, da je njegova posljedica usmrćenje četvoro civila, među njima i dvoje djece koja su bila u dobi 5 i 14 godina te da su žrtve prije likvidacije bile prisiljene gledati kako se lišavaju života najbliži članovi njihove obitelji. Drugostupanjski je sud našao da je prvostupanjski sud ispravno utvrdio sve odlučne činjenice važne za individualizaciju kazne optuženom M. i da im je dao odgovarajući značaj.

Sve navedene otegotne okolnosti, čak i uz prihvaćanje i onih olakotnih okolnosti koje su također bile poznate još u prvostupanjskom postupku pa su očigledno takvima i ocijenjene, ali nisu posebno istaknute - optuženikova nezaposlenost, obiteljske prilike odnosno okolnosti da je oženjen i da je otac jednog maloljetnog djeteta, njegove loše imovinske prilike, kao i njegova dosadašnja neosuđivanost - opravdavaju izricanje optuženom B. M. izricanje kazne zatvora u trajanju dvadeset godina, koju kaznu Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao trećestupanjski sud, također smatra primjerenom kako počinjenom kaznenom djelu, tako i ličnosti počinitelja te pogodnom da ostvari i opću svrhu kaznenopravnih sankcija i svrhu kažnjavanja - da se izrazi društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, utječe na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, utječe na sve ostale da ne čine kaznena djela i da se primjenom propisanih kazni utječe na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.

Zbog toga je i žalba optuženog B. M. zbog odluke o kaznenoj sankciji (članak 370. stavak 1. ZKP-a) neosnovana.

Stoga je, budući da ne postoje razlozi zbog kojih optuženik pobija drugostupanjsku presudu, na temelju članka 387. ZKP u vezi s člankom 394. stavkom 2. ZKP-a žalba optuženog B. M. odbijena kao neosnovana i potvrđena je drugostupanjska presuda, kako je i odlučeno u izreci.

U Zagrebu 22. prosinca 2010.

Zapisničar:
Ivan Protković, v. r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v. r.